

موسسه / پژوهشکده / مرکز مرتبط: موسسه تحقیقات گیاه پزشکی کشور

عنوان: کاربرد فرومون جنسی جهت جلب و شکار شب‌پره شمشاد

یافته منتج از پروژه شماره: ۱۴-۱۶-۱۳۶-۹۶۰۳۸-۹۶۰۹۷۸ مدت اجرا: ۳ سال

مجری مسئول: کاظم محمدپور رتبه علمی: استادیار پژوهش

مجریان: محمدرضا عباسی مژده‌ی، میترا معزی پور

آدرس الکترونیکی مجری مسئول: mohammadpour_k@yahoo.com

تعریف مسئله و اهمیت موضوع:

شب‌پره شمشاد از سال ۱۳۹۴ با مشاهده در جنگل‌های شمشاد استان‌های گیلان و مازندران، به سرعت در حال گسترش می‌باشد. گونه‌های مهاجم قرنطینه‌ای معمولاً پس از ورود به منطقه جدید، به تدریج خود را با شرایط اقلیمی منطقه سازگار کرده و شامل فون آنجا می‌شوند. بنابراین، برای مقابله با آن‌ها قبل از گسترش پراکنش و ایجاد آلودگی وسیع، باید کانون‌های آلودگی شناسایی شود و آفت را در این نقاط از بین برد. با توجه به گسترش وسیع شب‌پره شمشاد در استان‌های گیلان و مازندران، به‌ویژه در جنگل‌های هیرکانی که از غنی‌ترین زیستگاه‌های تنوع گونه‌ای می‌باشد، لازم است با اعمال روش‌های کنترل ایمن، جمعیت آن را مهار نمود. زیرا استفاده از سموم شیمیایی به دلیل برهم زدن تعادل طبیعی، طغیان آفات جدید، مسمومیت حیات وحش، آلودگی آب و خاک، جایز نمی‌باشد. در این راستا، از جمله روش‌های ایمن و سازگار با محیط زیست که می‌تواند جمعیت این آفت را پایین بیاورد و خسارت آن را به حداقل برساند، استفاده از تله‌های فرومون جنسی برای به دام انداختن حشرات نر می‌باشد که به‌طور اختصاصی روی این آفت عمل می‌کند.

دستورالعمل بکارگیری یافته در عرصه:

- ۱- فرومون جنسی شب‌پره شمشاد، با دز یک میلی گرم در تله‌های قیفی برای جلب و شکار این آفت مناسب می‌باشد.
- ۲- زمان نصب تله در سطح جنگل جهت شکار انبوه، از اواخر اسفندماه تا آذرماه سال بعد می‌باشد. ۳- پخش‌کننده فرومون هر ۴ هفته یکبار تعویض شود.
- ۴- تله‌های نوع سطلی یا قیفی (شکل ۱) و یا مشابه آن، در ارتفاع ۲ متر از سطح زمین نصب شود. به منظور کشتن شب‌پره‌های شکارشده در کف تله، مقداری از یک حشره کش پودری ریخته شود، به طوری که صرفاً کف تله با یک لایه نازک حشره کش پوشانده شود. هر تله فرومونی قادر است هزاران حشره نر را به دام اندازد.

نتایج و مزایای حاصل از بکارگیری یافته در عرصه:

- ۱- کاهش خسارت شب پره شمشاد به میزان ۳۰ تا ۴۰ درصد
- ۲- امکان ردیابی و پایش آفت با استفاده از تله‌های فرومونی
- ۳- مبارزه با آفت به روش غیر شیمیایی و عدم آلودگی محیط زیست
- ۴- کاهش مصرف حشره کش به میزان ۵۰ درصد در جنگل که از نظر اقتصادی به میزان زیادی موجب کاهش هزینه سمپاشی خواهد شد.

عکس/عکس‌های شاخص از یافته:

شکل ۱- تله قیفی نصب‌شده برای شکار شب پره شمشاد

شکل ۲- توده شمشاد خشک‌شده در اثر خسارت شب پره شمشاد